

968α

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΞΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Α.Σ.Ο. & Ε.Ε.

ΜΙΚΡΟΙ ΟΔΗΓΟΙ

968
ΑΨ

ΘΕΡΙΝΑΙ ΔΙΑΜΟΝΑΙ ΚΑΙ ΛΟΥΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Β'

ΘΕΣΣΑΛΙΑ - ΗΠΕΙΡΟΣ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ



ΑΘΗΝΑΙ
1927

69



ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Α.Σ.Ο. & Ε.Ε.

968

ΑΨ





ΘΕΣΣΑΛΙΑ - ΗΠΕΙΡΟΣ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ



ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΞΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Α.Σ.Ο. & Ε.Ε.

ΜΙΚΡΟΙ ΟΔΗΓΟΙ

ΘΕΡΙΝΑΙ ΔΙΑΜΟΝΑΙ
ΚΑΙ ΛΟΥΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Β'

ΘΕΣΣΑΛΙΑ - ΗΠΕΙΡΟΣ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ



ΑΘΗΝΑΙ

1927





Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Ἑλλάδος, συναντᾶ τις τὰς περισσότερας ὄρεινὰς θερινὰς διαμονάς. Εἰς ὕψη 600, 800, 1000 καὶ ἐπέκεινα μέτρων εὐρίσκει τις πλεῖστα ὅσα θερινὰ διαμονητήρια. Ταῦτα ἀπὸ ἀφθόνους κρυσταλλώδεις πηγὰς δροσιζόμενα καὶ ἐντὸς ἢ ἐγγὺς πύκνων καὶ συσκίων δασῶν εὐρισκόμενα, ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ κατὰ τὸ θέρος νὰ μεταβάλλωνται εἰς ἀληθινούς Παραδείσους ὑγείας καὶ ἀναψυχῆς, διὰ τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων. Οὗτοι κουρασμένοι καὶ ἐκνευρισμένοι ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς πολυταράχου σημερινῆς ζωῆς, ἐπιζητοῦσι τὴν ἀνάπαυσιν εἰς τὰ θελκτικὰ ἀπόμειρα τοπία τῆς ὑπαίθρου, καὶ ἰδίᾳ τῶν ὄρεινῶν περιφερειῶν, ὅπου ἡ φύσις ἄφθονα ἐσχόρπισε τὰ δῶρα αὐτῆς καὶ ὅπου ταχέως ἐπανακτῶνται οἱ ἀπολεσθεῖσαι δυνάμεις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Δυστυχῶς ἡ πᾶντελής ἔλλειψις πάσης συγκοινωνίας τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν μὲ τὰ κέντρα, ἢ πλημμελῆς ἐξυπηρέτησις ἄλλων δι' ἡμιονικῶν ἀτραπῶν, ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἐτέρου ἡ ἔλλειψις ἀσφαλείας εἰς τὰ ἀπρόσιτα ἐκεῖνα μέρη ἐμπόδισαν μέχρι



τουδε την δημιουργίαν πραγματικῶν θερινῶν ἀσύλων ὑγείας καὶ καταφυγίων ἀναψυχῆς εἰς τὰ μοναδικὰ βουνά μας.

Ὅταν βελτιωθῇ ἡ συγκοινωνία, ὅταν ἀποκατασταθῇ εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν πλήρης ἡ ἀσφάλεια, τὰ Ἑλληνικὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου, τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης, τῆς Στερεᾶς καὶ τῆς Πελοποννήσου ὁ Ὀλυμπος, ὁ Πίνδος, ὁ Παρνασσός, ἡ Οἶτη, ἡ Γκιόνα, τὰ Βαρδούσια, τὸ Βελοῦχι, ὁ Χελμός, ὁ μοναδικὸς Ταῦγετος, μετὰ τὴν ἀπαράμιλλον γραμμῆν των, μετὰ τὴν χλωρίδα των, μετὰ τὸ ἰδανικόν των φῶς, θὰ προσελκύουν τὸ θέρος μέγαν ἀριθμὸν ἀνθρώπων τῶν πόλεων, διὰ τὰ ἀναζωογονοῦνται.

Μολαταῦτα δὲν πρέπει νὰ ἀναχωροῦμεν ἀπὸ τῆς ιδέας ὅτι ἄνευ δρόμων αὐτοκινήτου καὶ σιδηροδρόμων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δημιουργηθοῦν, ν' ἀναπτυχθοῦν καὶ εὐδοκιμήσουν ξενοδοχειακαὶ ἐγκαταστάσεις καὶ θερινὰ κέντρα εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλβετία, ὅπου τὰ ζητήματα τῆς ξενοδοχίας παρουσιάζονται τοσοῦτον προωδευμένα, δὲν ἐγένοντο ἀμέσως οἱ σιδηρόδρομοι εἰς τοὺς πλείστους σχεδὸν τῶν πολυαρίθμων κλιματικῶν σταθμῶν της. Πρῶτον ἰδρύθησαν τὰ θεραπευτήρια καὶ τὰ ξενοδοχεῖα καὶ κατόπιν ἦλθον οἱ σιδηρόδρομοι. Ἡ ἐπιτυχία ἐκείνων ἔφερε τούτους. Τὸ Adelboden, ἡ Montana καὶ ἄλλοι πρώτης τάξεως κλιματικοὶ σταθμοὶ τῆς Ἑλβετίας στεροῦνται, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, σιδηροδρόμων. Εἰς τὴν Montana **μαλί-**



στα μέγρις ἐσχάτων δὲν ὑπῆρχεν οὔτε ἀμαξιτὴ ὁδὸς καὶ μόνον δι' ἡμιόνου ἠδύνατό τις νὰ ἀνέλθῃ. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐμπόδισε τὴν ἐπ' αὐτῆς ἴδρυσιν καὶ τὴν μεγάλην ἐπιτυχίαν οὐ μόνον φθισιατρείων, ἀλλὰ καὶ λαμπρῶν ξενοδοχείων χάριν ἀναψυχῆς καὶ διασκεδάσεως κατὰ τε τὸ θέρος καὶ τὸν χειμῶνα, καίτοι ἢ ἐκ τοῦ κάτωθεν σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ τῆς Sierre ἀπόστασις δι' ἀμάξης ὑπερβαίνει τὰς τρεῖς ὥρας.

Καὶ παρ' ἡμῖν εἰς τὴν Φτέρην (1200 μ. ὕψος) τοῦ Αἰγίου, καίτοι αὕτη ἀπέχει πέντε ὅλας ὥρας τοῦ Αἰγίου δι' ἡμιόνου, λειτουργεῖ εὐδοκίμως ξενοδοχειακὴ ἐπιχείρησις, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς δὲ οἰωνοὺς ἤρξατο εἰς τὸ Σαραντάπηχον τῆς Κορινθίας (ὕψος 1300 μ.) προμοία ἐπιχείρησις, καίτοι καὶ τοῦτο ἀπέχει ἀπὸ τὸν σιδηρ. σταθμὸν Δερβενίου πέντε ὀλοκλήρους ὥρας δι' ἡμιονικῆς ὁδοῦ.



Ο Ε Σ Σ Α Λ Ι Α

ΤΡΙΚΚΑΛΑ

ΑΝΩ ΠΕΡΛΙΑΓΚΟ.—Εἰς ὕψος 900 μέτρων. 547 κάτοικοι. Ἀπὸ τὴν Καλαμπάκα ἀπέχει 6 ὥρας. Συγκοινωνεῖ διὰ βατῆς ὁδοῦ. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Πηγαὶ ὕδατος πολλαί. Μέρη διὰ περιπάτους ἐπίπεδα. Περὶ τὰ 10 δωμάτια ἐνοικιάζονται εἰς ξένους ἐκ Τρικκάλων. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΒΕΤΕΡΝΙΚΟ.—Εἰς ὕψος πλέον τῶν 700 μέτρων. Κάτοικοι 298. Πλησιέστερον κέντρον τὰ Τρίκκαλα, ἀπέχοντα 11 ὥρας, ἐξ ὧν αἱ 4 δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ, αἱ δὲ λοιπαὶ διὰ βατῆς. Συγκοινωνεῖ δι' ἀμαξῶν ἀπὸ Τρικκάλων μέχρι Πόρτας καὶ διὰ ζώων ἀπὸ Πόρτας καὶ πέραν. Εἶναι δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ἔχει 15 πηγάς. Μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς εἰς ἀπόστασιν 3)4 τῆς ὥρας. Ἐνοικιάζονται πλέον τῶν πενήντα οἰκιῶν εἰς ξένους ἐκ Τρικκάλων, Λαρίσσης καὶ ἄλλοθεν. Τρόφιμα ἄφθονα.

ΒΟΥΝΕΣΙ.—(Νευροπούλεως). Εἰς ὕψος 800 μέτρων. Κάτοικοι 1300. Πλησιέστερα κέντρα εἶναι ἡ Καρδίτσα καὶ τὸ Φανάρι. Τῆς μὲν Καρδίτσης ὁ σταθμὸς ἀπέχει 17





Καλαπάχα.



χιλ. τοῦ δὲ Φαναρίου 12. Ἀπὸ τοὺς σταθμοὺς συγκοινωνεῖ μόνον διὰ ζώων. Εἶναι δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ἔχει πηγὰς, μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 50 σπίτια εἰς ξένους ἐκ Τρικκάλων καὶ Καρδίτσης καὶ ἄλλοθεν. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

BENΔΙΣΤΑ.—Εἰς ὕψος 750 περίπου μέτρων. Κάτοικοι 605. Πλησιέστερον κέντρον ἢ Καλαμπάκα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπέχει περὶ τὰς 6 ὥρας συγκοινωνεῖ διὰ ζώων. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Πηγαὶ ὑπάρχουν. Μέρη ἀποκρημνα καὶ ἄβατα, ἀκατάλληλα διὰ περιπάτους. Ἐνοικιάζονται τὸ θέρος ὄχι πλέον τῶν 10 οἰκημάτων εἰς ξένους ἐκ Τρικκάλων. Τρόφιμα σπανίζουν.

ΓΡΑΛΙΤΣΑ.—969 κάτοικοι. Εἰς ὕψος 650 μέτρων. Συγκοινωνεῖ διὰ τοῦ σταθμοῦ Φαναρίου μεταξὺ Τρικκάλων καὶ Καρδίτσης εἰς 2 ὥρας δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Ἡ τοποθεσία εἶναι γυμνή, περίξ ὅμως ὑπάρχουν δάση. Δύο μεγάλαι πηγαὶ μὲ θαυμάσιον ὕδωρ. Μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰς 20 οἰκίας εἰς τοὺς ξένους τῶν περίξ μερῶν. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΔΡΑΓΟΒΙΣΤΑ.—Εἰς ὕψος 1100 περίπου μέτρων. Εἰς τὴν περιφέρειαν κωμοπόλεως Καλαμπάκας, μεθ' ἧς συγκοινωνεῖ δι' ἡμιονικῆς ὁδοῦ εἰς 12 ὥρας. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Πηγαὶ ὕδατος. Μέρη διὰ περιπάτους καὶ δι' ἐκδρομὰς ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 10 οἰκήματα εἰς ξένους ἐκ Τρικκάλων. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΚΑΣΤΑΝΙΑ.—(Καρδίτσα). 866 κάτοικοι. Εἰς ὕψος 800 μέτρων. Πλησίον Καρδίτσης μετὰ τῆς ὁποίας συγκοινωνεῖ κατὰ τὸ ἥμισυ δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ καὶ κατὰ τὸ ἕτερον ἥμισυ διὰ βατῆς ὁδοῦ, εἰς 5 ὥρας. Κατάφυτος καὶ δασώδης. Πηγαὶ ἄφθονοι. Κατάλληλα μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς εἰς ἀπόστασιν $3\frac{1}{4}$ τῆς ὥρας. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 50 οἰκήματα καὶ 100 δωμάτια εἰς ξένους ἐκ Καρδίτσης, Τρικκάλων, Βόλου, Θεσ)νίκης. Τρόφιμα ἄφθονα.



ΚΑΣΤΑΝΙΑ.—(Καλαμπάκα). Εἰς ὕψος 850 μέτρων. Ἀπέχει ἀπὸ τὸν σταθμὸν Καλαμπάκας 7 ὥρας. Συγκοινωνία δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης τοποθεσία. Ὑπάρχουν πηγαὶ ὕδατος. Μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς ὡς ἡ Ὀμορφὴ Ράχη, Μωράβα καὶ ἄλλα. Δωμάτια ἐλάχιστα ἐνοικιάζονται εἰς ξένους. Τροφὰς προμηθεύονται ἐκ Τρικκάλων

ΚΡΑΝΙΑ.—Εἰς ὕψος 1050 μέτρων. Ἀπέχει τοῦ τελευταίου σιδηρ. σταθμοῦ Καλαμπάκας 8 ὥρας καὶ συγκοινωνεῖ διὰ βατῶν ὁδῶν. Τοποθεσία δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ὑπάρχουν πηγαὶ. Μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς. Ἐλάχισται οἰκίαι ἐνοικιάζονται εἰς ξένους ἐκ Τρικκάλων. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΚΑΣΤΡΑΚΙ.—Πλησίον Καλαμπάκας ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπέχει ἡμίσειαν ὥραν, ἐκεῖθεν διὰ βατῆς ὁδοῦ. Τοποθεσία γυμνή. Δάσος ἀπέχον δύο ὥρας. Ὑπάρχουν 4 πηγῆς ὕδατος καὶ ἐλάχιστα φρέατα. Δὲν ὑπάρχουν κατάλληλα μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς. Ἐλάχιστα δωμάτια ἐνοικιάζονται εἰς ξένους συνήθως ἐκ Τρικκάλων. Τρόφιμα προμηθεύονται ἐκ Τρικκάλων.

ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ.—Εἰς ὕψος 400 μέτρων. Πλησίον χωρίου Πρεβέντης ἀπέχοντος 11)2 ὥραν περίπου, καὶ 2 ὥρας τοῦ σιδηροδρομ. σταθμοῦ τῆς Καλαμπάκας. Ἐκεῖθεν διὰ ζῶων. Ὑπάρχουν πηγαὶ μὲ ψυχρὸν καὶ διαυγέστατον ὕδωρ. Ἔχει μέρη διὰ περιπάτους. Δὲν ὑπάρχουν οἰκήματα, μόνον καλύβαι κατασκευαζόμεναι ὑπὸ τῶν παραθεριζόντων ἐκ Τρικκάλων, Καρδίτσης, Βόλου. Ὑπάρχουν ἄφθονα τρόφιμα..

ΜΕΣΣΕΝΙΚΟΛΑ.—Εἰς ὕψος 750 μέτρων. Κάτοικοι 1463. Πλησίον Καρδίτσης μετὰ τῆς ὁποίας συγκοινωνεῖ διὰ βατῆς ὁδοῦ. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ὑπάρχουν βρύσεις. Κατάλληλα μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 25 οἰκήματα εἰς ξένους ἐκ Καρ-



δίτσης, Τρικάλων, Λαρίσσης. Τρόφιμα προμηθεύονται
ἐκ Καρδίτσης.

ΜΑΛΑΚΑΣΙ.—Εἰς ὕψος 700 μέτρων. Κάτοικοι 815.
Πλησιέστερόν κέντρον ἡ Καλαμπάκα, ἀπέχουσα 40 χιλμ.
καὶ συγκοινωνοῦσα μόνον διὰ ζώων. Τοποθεσία δενδρό-
φυτος καὶ δασώδης. Πηγαὶ ἄφθονοι. Ὑπάρχουν μέρη διὰ



Πορτοῦλι Πίνδου.

περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς κατάλληλα καὶ διὰ κυνηγούς.
Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 15—20 οἰκήματα εἰς ξένους ἐκ Τρικ-
κάλων, Καλαμπάκας. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΝΕΒΡΟΒΟΥΝΙΤΣΑ.—Ὑψος 500 μέτρων. Κάτοικοι
456. Πλησιέστερον κέντρον εἶναι ἡ Καρδίτσα. Συγκοι-
νωεῖ διὰ ζώων. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ἐντὸς τῆς
κοινότητος ὑπάρχουν κρῆναι. Μέρη κατάλληλα διὰ ὄμα-
λοῦς περιπάτους δὲν ἔχει. Δι' ἐκδρομὰς ἔχει τὰς θέσεις

Στουρναίικα εἰς ἀπόστασιν 2 ὥρων. Ἐνοικιάζονται μόνον 5—6 οἰκίαι. Ἐλάχιστα τρόφιμα.

ΠΑΡΤΟΥΛΙΑ.—Ὀρεινή. Ἀπέχει τῶν Τρικκάλων 10 ὥρας καὶ συγκοινωνεῖ διὰ ζώων. Ἡ τοποθεσία εἶναι δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ὑπάρχουν πηγαὶ ὕδατος. Ὑπάρχουν μέρη κατάλληλα διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς. Ἐνοικιάζονται δωμάτια ὀλίγα καὶ οἰκίαι εἰς ξένους ἐκ Τρικκάλων. Ὑπάρχουν τρόφιμα.

ΠΟΡΤΑ.—Κάτοικοι 940. Ἐκ Τρικκάλων 18 χιλ. Συγκοινωνία δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Δενδρόφυτος τοποθεσία. Δάσος μικρόν. Πηγαὶ ὕδατος. Κατάλληλα μέρη διὰ περιπάτους. Ἐκεῖ πλησίον ὑπάρχει ἀρχαία, βυζαντινὴ ἐκκλησία ἢ «Πόρτα Παναγία», ἰδρυθεῖσα τὸ 1283. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 10—15 δωμάτια κατὰ τὸ θέρος εἰς ξένους ἐκ Τρικκάλων. Τρόφιμα ἐκ τῆς πόλεως Τρικκάλων.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ —Εἰς ὕψος 800 μέτρων. Κάτοικοι 290. Πλησιέστερον κέντρον εἶναι τὰ Τρίκκαλα ἀπὸ τῆς ὁποίας τὸν σταθμὸν ἀπέχει 21)2 ὥρας. Συγκοινωνία ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Δενδρόφυτος καὶ δάση ἐξ ἐλάτης. Ἄφθονοι πηγαὶ ὕδατος ποσίμου. Ἐχει μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς ὡς π.χ. τὰ Μετέωρα, ἀπέχοντα 3 ὥρας. Μόνον 3—4 οἰκήματα ἔχει κατάλληλα διὰ ξένους. Τρόφιμα προμηθεύονται ἐκ Τρικκάλων.

ΣΕΡΜΕΝΙΚΟ.—Κάτοικοι 603. Πλησιέστερον κέντρον ἢ Καρδίτσα, μεθ' ἧς συγκοινωνεῖ διὰ βατῆς ὁδοῦ. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Μέρη διὰ περιπτάτους καὶ ἐκδρομὰς ὡς ὁ Προφήτης Ἡλίας, Λούτσα, Ἄγ. Ἀθανάσιος ἀπέχων περὶ τὴν ὥραν. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 20 δωμάτια εἰς ξένους ἐκ Καρδίτσης. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΣΗΛΙΝΙΣΤΑ.—Πλησιέστερον κέντρον ὁ σιδηροδρ. σταθμὸς Καλαμπάκας. Συγκοινωνία δι' ἵππων. Δενδρόφυτος μᾶλλον καὶ δασώδης. Πηγαί. Διάφορα μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς. Οἰκίαι ἐλάχισται ἐνοικιάζονται

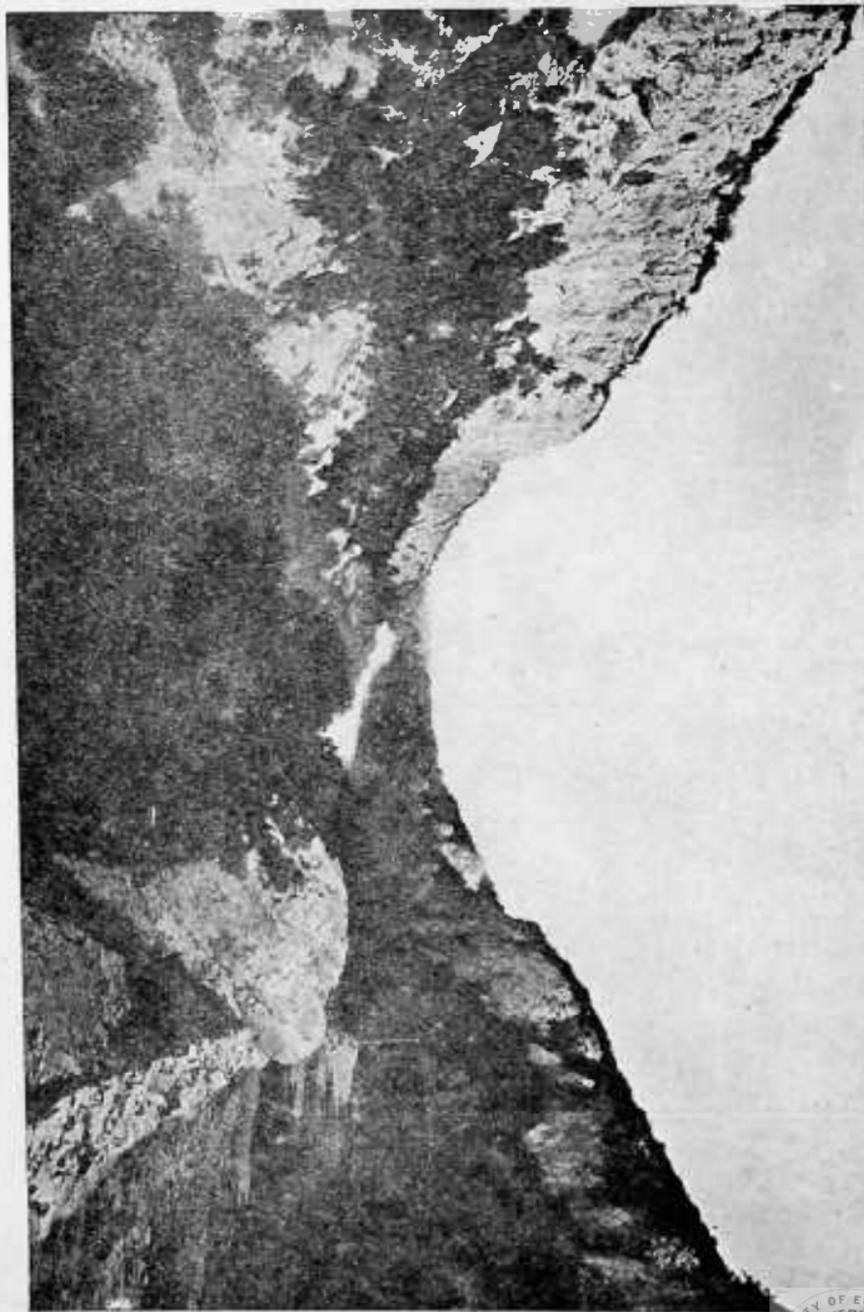


εις οικογενείας εκ Φαρσάλων. Τρόφιμα μεταφέρονται εκ Καλαμπάκας.

ΤΥΡΝΑ.—Εις ύψος 900 μέτρων. Κάτοικοι 710. Από τα Τρίκαλα απέχει 8 ώρας. Από Τρικάλων εις Πόρτα άμαξιτή οδός 4 ώρας και εκ Πόρτας εις Τ. βατή. Είναι δενδρόφυτος και δασώδης. Πολλαι πηγαί ύδατος έντός του χωρίου. Μέρη διά περιπάτους και εκδρομάς. Υποκιάζονται δωμάτια εις ξένους εκ Τρικάλων. Τρομ. σ. υπέρ χουν.



The Territory.





Γέφυρα Πηνειοῦ.

ΛΑΡΙΣΣΑ

ΑΜΠΕΛΑΚΙΑ.—600 μέτρα ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Κά-
τοιχοι 1445. Πλησίον σιδηρ. σταθμοῦ Μπαμπᾶ, μὲ τὸν
ὁποῖον συγκοινωνεῖ δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ εἰς 1 ὥραν. Πλει-
σταί πηγαὶ διαυγεῖς ἐντὸς τῆς διαμονῆς. Μέρη διὰ περι-
πάτους, τὰ Τέμπη, ὁ Προφήτης Ἡλίας εἰς τὸ δάσος εἰς
ἀπόστασιν 1 ὥρας. Μεγίστη ἔλλειψις οἰκημάτων. Μόνον
15 οἰκῆματα ἐνοικιάζονται εἰς ξένους ἐξ Ἀθηνῶν, Θεσ-
σαλονίκης καὶ Λαρίσσης. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΑΜΑΛΙΑΠΟΛΙΣ.—Παράλιος. Ἀπέχει ἀπὸ τοῦ Βό-
λου περὶ τὴν 1 ὥραν ἀτμοπλοικῶς. Δάση δὲν ὑπάρχουν
μόνον καρποφόρα. Ἡ ὕδρευσις ἐνεργεῖται ἐκ τριῶν φρε-
άτων, ὕπάρχουν μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομάς. Λόγω
τῆς ἐγκαταστάσεως προσφύγων ὀλίγαι οἰκίαι ἐνοικιάζον-
ται. Τρόφιμα ἀρκετά.

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ. — Εἰς ὕψος 1300 μέτρων.

Πλησιέστερον κέντρον εἶναι ἡ Αἰκατερίνη ἀπέχουσα 5 ὥρας καὶ συγκοινωνοῦσα δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Ὑπάρχουν πηγαὶ καὶ μέρη διὰ περιπάτους κατάλληλα, καὶ δι' ἐκδρομῆς. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 40 δωμάτια εἰς ξένους ἐκ Βόλου. Τρόφιμα ὑπάρχουν,

ΒΕΡΔΙΚΟΥΣΑ.—Ἐλασσῶνος. Ὑψος 1070 μέτρα. Πλησιέστερα πόλις εἶναι ἡ Λάρισσα, ἀπέχουσα 16 χιλμ. Ἐκ Λαρίσσης εἰς Τυρνάβον 16 χιλμ. Πηγαὶ ἔξω τῆς διαμονῆς, ὧν τὸ ὕδωρ μεταφέρεται δι' ὑδραγωγείων. Μέρη διὰ περιπάτους ὑπάρχουν. Δι' ἐκδρομῆς οἱ τόποι Μαμαλή, ἡ Ὀστρα, ὁ Αἰλιάς καὶ ἄλλα. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ τριάνοντα καὶ πλεόν οἰκήματα εἰς ξένους ἐκ Λαρίσσης, Τυρνάβου καὶ ἄλλοθεν. Τὰ περισσότερα τρῶφιμα μεταφέρονται ἐκ Λαρίσσης, Τυρνάβου Ἐλασσῶνος.

ΑΝΩ ΒΟΛΟΣ.—713 κάτοικοι. Περίπου 300 μέτρα ὕψος. Ἀπέχει τοῦ Βόλου μίαν ὥραν καὶ συγκοινωνεῖ μετ' αὐτοῦ δι' αὐτοκινήτων καὶ ἀμαξῶν. Εἶναι δενδρόφυτος καὶ ἔχει μικρὸν δάσος καὶ πηγὴν. Ἐχει τὴν ἀμαξιτὴν ὁδὸν Βόλου—Προταριαῆς κατάλληλον διὰ περιπάτους. Ἐνοικιάζονται ἐλάχισται οἰκίαι εἰς ξένους ἐκ Βόλου. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΠΟΡΤΑΡΙΑ.—(Βόλος) Ἀπὸ τὰς χαριεστέρας θερινὰς διαμονὰς τοῦ Πηλίου. Ἀπέχει ἀπὸ τὸν Βόλον 12 χιλμ. δύο περίπου ὥρας. Συγκοινωνία καθημερινὴ δι' αὐτοκινήτων. Ἐκεῖθεν μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Πηλίου (1618 μ. ὕψος) ἀνάβασις 1 καὶ 30' δι' ἡμιόνου. Ἀπὸ τὴν κορυφὴν ὠραῖον πανόραμα τοῦ Ὀλύμπου, Κισσάβου, Εὐβοίας, Μαγνησίας κλπ. Ἡ Πορταριά ἔχει 2100 φιλοξένους κατοίκους καὶ πολὺ καλὸν θερινὸν ξενοδοχεῖον τὰ «Θεοξένια» τοῦ ὁποῦ ἡ περίοδος ἀνοίγει τὸν Ἀπρίλιον καὶ λήγει τὸν Σεπτέμβριον. Ἐνοικιάζονται οἰκήματα. Τρόφιμα ἄφθονα.

ΖΑΓΟΡΑ.—Ὑψος 600 μέτρων. Κάτοικοι 2805. Ἀπέχει ἀπὸ τοῦ Βόλου 6 ὥρας καὶ συγκοινωνεῖ δι' ἡμιονικῆς ὁδοῦ. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Πηγαὶ πλεῖσται. Τοποθεσία κατάλληλος διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομῆς ἐντὸς τοῦ





Ε. ΛΑΛΚΟΠΟΥΛΟΣ

Πορταριά.



δάσους καὶ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰς 50 οἰκίας εἰς ξένους ἐξ Ἀθηῶν καὶ Βόλου. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΚΟΚΙΝΟΠΛΟΣ.—Ὑψος 850 μέτρα. Κάτοικοι 1350. Τὸ πλησιέστερον κέντρον εἶναι ἡ πόλις Ἐλασσῶνος καὶ ἐκεῖθεν δημοσία ὁδός. Τοποθεσία γυμνή. Μόνον περίξ τοῦ χωρίου δάση ἐκ πεύκης καὶ ἐλάτης. Ἄφθονοι πηγαί. Ὑπάρχουν μέρη διὰ περιπάτους κατάλληλα καὶ δι' ἐκδρομάς, αἱ τοποθεσίαι Σορδάνη, Κοπάνες καὶ ἄλλα. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 25 δωμάτια εἰς ξένους ἐξ Αἰκατερίνης καὶ Ἐλασσῶνος. Ἐλλειψις τροφίμων λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνίας.

ΚΑΡΥΑ.—(Ἐλασσῶνος). Ἐπὶ τῶν πλαγιῶν τοῦ Ὀλύμπου εἰς ὕψος 1600 μέτρων. Κάτοικοι 660. Πλησιέστερα κέντρα εἶναι ἡ Λάρισσα καὶ Ἐλασσών, 35 χιλμ. ἐκ σιδηρ. σταθμοῦ Μπαμπᾶ εἰς 6 ὥρας, διὰ τῶν ζῶων ἐκ τοῦ σταθμοῦ Λεπτοκαρυᾶς εἰς 18—20 ὥρας. Πλεῖστα καρποφόρα δένδρα καὶ δάση πυκνότατα εἰς ἀπόστασιν 3 χιλμ. ἐκ πεύκης, ἐλάτης κλπ. Ἄφθονοι πηγαί. Περίπατοι θαυμαστοὶ ἐντὸς τοῦ πλησίον δάσους. Τόπος ἐκδρομῶν Μπιχιτιές, τοποθεσία μαγευτικὴ, Μονὴ Κανάλη κλπ. Οἰκίαι ἀνάλογοι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ξένων, προσερχομένων ἐκ Θεσσαλίας καὶ Θεσσαλονίκης. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΛΕΧΩΝΙΑ.—Εἰς ὕψος 40 μέτρων. Κάτοικοι 745. Ἀπέχει ἀπὸ τὸν Βόλον σιδηροδρομικῶς 40' καὶ ἀπὸ θαλάσσης 20'. Συγκοινωνία δι' αὐτοκινήτων καὶ ἄμαξῶν. Δενδρόφυτος, ὄπωροφόρα, ἐλαῖαι, ἄμπελοι. Τὸ δάσος ἀπέχει 3 ὥρας. Ἐπὶ τῆς Δ. πλευρᾶς τοῦ Πηλίου ὑπάρχουν πηγαὶ ὕδατος. Πολὺ κατάλληλα μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομάς. Ρεματιές, λόφοι, δασόφυτα μέρη. Μόνον τέσσαρα οἰκήματα ἐνοικιάζονται εἰς ξένους ἐκ Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας συνήθως. Τρόφιμα ὑπάρχουν προμηθευόμενα ἐκ Βόλου.

ΛΕΙΒΑΔΙ.—Ὑψος 1200 μέτρα. Κάτοικοι 2385. Πλησιέστερα κέντρα εἶναι ἡ Αἰκατερίνη καὶ ὁ σιδηροδρομικὸς αὐτῆς σταθμὸς ἀπέχουσα ἐννέα ὥρας μετὰ ζῶα, Ἡ Ἐλασσών





Τὰ Τέρμη.



ἀπέχει 6 ὥρας. Χάνι Χατζηλόγου ἀπέχει 3 ὥρας. Ἀπὸ Αἰκατερίνης δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ φθάνομεν εἰς Ἅγιον Δημήτριον ἐκεῖθεν μετὰ 2 ὥρας μὲ ζῶα εἰς Λειβάδι. Ἀπὸ Ἐλασσῶνα δι' αὐτοκινήτου ἐντὸς ἡμισείας ὥρας εἰς Σαραντάπορον, εἰς τὸ Χάνι τοῦ Δαντούλη, ἐκεῖθεν ἐντὸς 2 ὥρων διὰ ζῶων εἰς Λειβάδι. Τοποθεσία δασώδης. Πηγαὶ ὕδατος, μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς ὑπέροχα εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου. Τὸ Χαϊντάρι, ἡ Ρούση, ἡ Μπάρα καὶ ἄλλα. Ἐνοικιάζονται εἰς ξένους περὶ τὰ 40 οἰκήματα καὶ 20 δωμάτια. Τρόφιμα ἄφθονα τοῦ τόπου καὶ τῶν πέριξ πόλεων.

ΜΗΛΕΑΙ.—Υψος 500 μ. περίπου. Κάτοικοι 1560. Πλησίον τοῦ Βόλου ὅστις ἀπέχει ἀπὸ τὸν σταθμὸν Μηλέας 28 χιλμ. Ὁ σιδηροδρομ. σταθμὸς ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως ἀπέχει 10 λεπτὰ διὰ βατῆς ὁδοῦ. Συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ Βόλου καὶ Θαλασσίως διὰ τοῦ ἐπινείου Καλοῦ Νεροῦ· μίαν ὥραν διὰ βατῆς ὁδοῦ. Τοποθεσία δενδρόφυτος πλουσιωτάτη, δάση πυκνά, πηγαὶ ἄφθονοι καὶ ἰαματικά. Μέρη διὰ περιπάτους καταλληλότατα. Ἄπειρα δὲ μέρη δι' ἐκδρομὰς. Τὸ Λαχομάγκανον, ἡ Ἁγία Τριάς, Παποῦ Βρύση, Ἅγιος Χαράλαμπος καὶ ἄλλα. Οἰκήματα ὑπάρχουν περὶ τὰ 50, δύο ξενοδοχεῖα ὕπνου καὶ 2 φαγητοῦ. Ξένοι συνήθως ἐξ Ἀθηνῶν, Βόλου καὶ Θεσσαλίας. Τρόφιμα ἄφθονα..

ΜΗΛΕΑ.—(Βόλου). Παρὰ τὴν θάλασσαν. 215 κάτοικοι. Πλησίον τοῦ Βόλου, ὅστις ἀπέχει 18 μίλια θαλασσίως. Συγκοινωνία καθ' ἐκάστην ἀτμοπλοϊκῶς. Δενδρόφυτος τοποθεσία. Συνεχόμεναι ἐκτάσεις ἐλαιῶνων Μόνον εἰς τὰ ρεύματα ὑπάρχουσι πλάτανοι. Ἀρτεσιανὰ φρέατα καὶ πηγαί. Μέρη διὰ περιπάτους καὶ δι' ἐκδρομὰς θαλασσίως. Ὑπάρχουν 3 ξενοδοχεῖα μὲ 25 δωμάτια καὶ μερικὰ ἄλλα οἰκήματα τὰ ὅποια ἐνοικιάζονται εἰς ξένους ἐκ Βόλου καὶ Θεσσαλίας. Ἀφθονία τροφίμων.

ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑ.—2043 κάτοικοι. 560 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν πόλιν Βόλου καὶ τὸν σταθμὸν





Ἐξοχή Βόλου.



της 11)2 ὥραν. Ἐκεῖθεν συγκοινωνεῖ διὰ ζώων. Δενδρόφυτος τοποθεσία εἰς ἀπόστασιν 2 ὥρων. Πηγαὶ ὕδατος. Μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομάς. Ἐνοικιάζονται πλέον τῶν 70 οἰκιῶν μόνον τὸ θέρος εἰς ξένους ἐκ πολλῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος. Τρόφιμα ἀρκετά.

ΜΟΥΡΕΣΙ.—(Βόλου). Ὑψος 500 μέτρων. Κάτοικοι 902. Ἀπέχει 41)2 ὥρας ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Μηλεῶν καὶ συγκοινωνεῖ διὰ βατῆς ὁδοῦ. Δασώδης ἔκτασις μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Πηλίου. Ἄφθονοι πηγαί. Ἐχει πολλὰ μέρη διὰ περιπάτους καὶ δι' ἐκδρομάς εἰς παραλιακὰς θέσεις. Περὶ τὰ 10 οἰκήματα ἐνοικιάζονται εἰς ξένους ἐξ Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΝΙΒΟΛΙΑΝΙ.—(Ἀγυιάς). Ὑψος 300 περίπου μέτρων ἄνω τῆς θαλάσσης. Κάτοικοι 870. Συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς κωμοπόλεως Ἀγυιάς εἰς 1 ὥραν διὰ ζώων. Πλεῖσται πηγαὶ μὲ ἄφθονον ὕδωρ. Μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομάς. Εἰς ξένους παραθερίζοντας ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 50 δωμάτια. Τρόφιμα ἄφθονα.

ΝΕΑ ΜΙΝΖΕΛΑ.—(Ἀλμυροῦ). Παραθαλασσίον. Ἀπέχει ἀπὸ τὸν Βόλον 1 ὥραν ἀτμοπλοικῶς. Δενδροφυτευμένη δι' ἀκακιῶν καὶ ἐλαιοδένδρων. Φρεάτια ὕδατα. Περιπατοὶ εἰς τὰ παράλια. Ἐκδρομαὶ εἰς νησίδα ἐναντι τῆς κωμοπόλεως. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 20 οἰκήματα. Ἄφθονία ἰχθύων. Κρέατα ὀλίγα.

ΡΕΤΣΑΝΗ.—(Ἀγυιάς) 286 μέτρα ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Κάτοικοι 896. Πλησιέστερον κέντρον Λάρισσα, ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τῆς ὁποίας ἀπέχει 30 χιλμ. Μὲ τὴν Ἀγυϊάν συγκοινωνεῖ δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας. Πηγαὶ μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, 5 λεπτὰ ἔξω τῆς πόλεως. Ἐχει πολλὰ μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομάς, εἰς τὸν Ἀγυϊόκαμπον, τὴν Μονὴν τῆς Παναγίας καὶ ἄλλα. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰς 40 οἰκίας, εἰς ξένους ἐκ Λαρίσσης, Τυρνάβου κλπ. Τρόφιμα ὑπάρχουν.





Βελεστίνον.

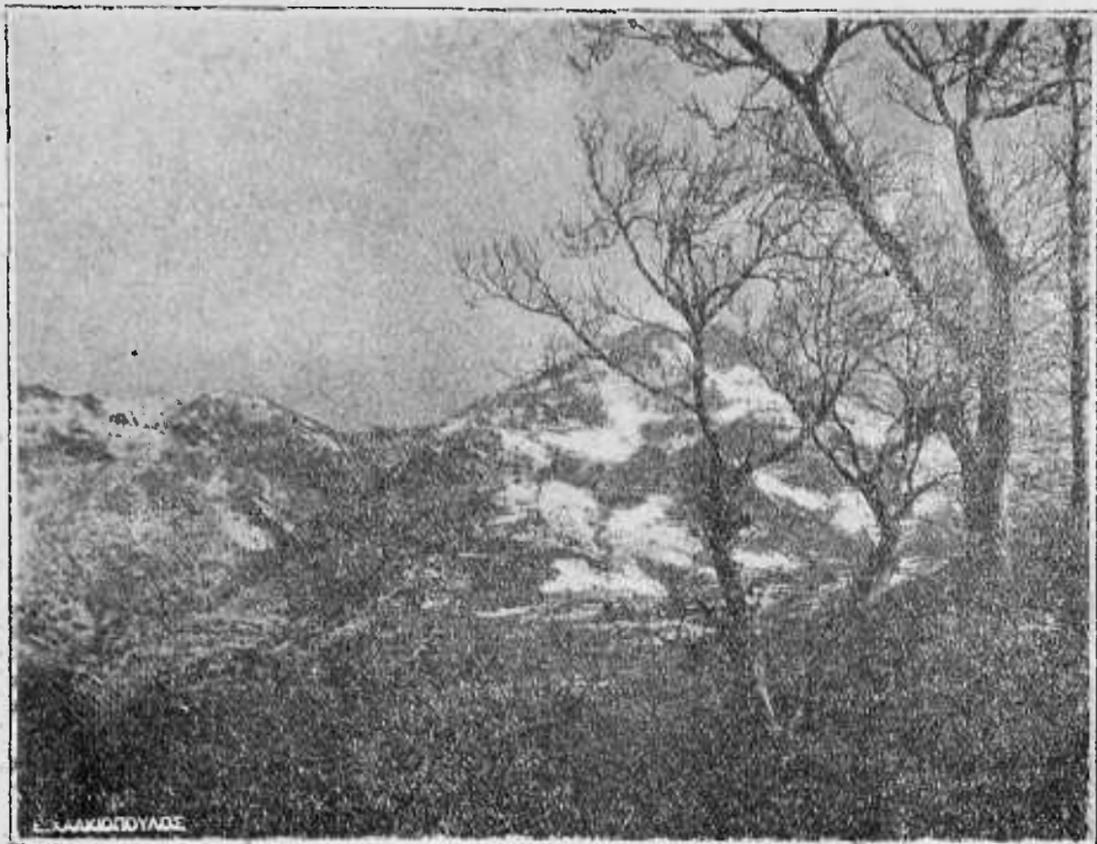


ΜΑΠΛΗΤΣΙΑΝΗ.—700 μέτρα περίπου ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Πλησίον τῆς πόλεως Ἀγυιάς, ἀφ' ἧς ἀπέχει περίπου 21)2 ὥρας. Συγκοινωνεῖ διὰ βατῆς ὁδοῦ. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης πηγαὶ ἄφθονοὶ τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα διοχετεύονται εἰς κρῆνας. Μέρη ἐπίπεδα καὶ δασόφυτα διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς 11)2 ὥραν ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως. Ὑψηλότερα αὐτῆς ἢ κωνοειδῆς κορυφὴ τῆς Ὀσσης (Κισσάβου). Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 50—70 δωμάτια εἰς ξένους συνήθως ἐκ Λαρίσσης. Τρόφιμα ὑπάρχουν, μεταφέρονται ὁμως ἐξ Ἀγυιάς μετὰ τῆς ὁποίας συνδέεται ἡ κωμόπολις καὶ τηλεφωνικῶς.

ΤΣΑΓΕΖΙ.—477 κατοίκους. 30 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Τῆς Λαρίσσης ἀπέχει σιδηροδρομικῶς 3 ὥρας, τῆς δὲ Θεσσαλονίκης 4 ὥρας. Πυκνοδενδρόφυτος μέχρι τῆς θαλάσσης. Ὑπάρχουν πηγαὶ ἄφθονοὶ καὶ ρέοντα ὕδατα πολλά. Περίπατοι γίνονται παραλιακῶς μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ. Τόποι δι' ἐκδρομὰς αἰματικαὶ πηγαὶ τοῦ Κόκκινου νεροῦ εἰς 20', τῆς ὥρας. Ἄγ. Παρασκευὴ 1)4 τῆς ὥρας, χωρίον Καρδίτσης 1)2 ὥραν. Ὑπάρχουν 2 Ξενοδοχεῖα μὲ 50 κλίνας καὶ περὶ τὰς 40 οἰκίαι ἰδιωτικαί. Ἐξ ὄλων σχεδὸν τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος ξένοι ἐπισιέπτονται τὸ Τσαγεζί. Τρόφιμα ἔχει ἄφθονα.

ΤΣΑΓΚΑΡΑΔΑ.—Εἰς ὕψος 500 μέτρων ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Κάτοικοι 1300. Ἀπέχει ἀπὸ τὸν σιδηρ. σταθμὸν Μηλεῶν 21)2—3 ὥρας καὶ συγκοινωνεῖ μετ' αὐτοῦ διὰ βατῆς ὁδοῦ. Ἡ Τσαγκαράδα εἶναι πυκνοδενδροφυτευμένη διὰ διαφόρων δένδρων. Πρὸς Δ. εἰς τὸ βουνὸν εἰς πυκνὸν δάσος ὄξειων ἐκτεταμένον μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Πηλίου. Καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν ἄφθονοὶ πηγαὶ ὕδατος, ἐλάχιστα φρέατα. Ἐχει πλεῖστα μέρη διὰ περιπάτους ἐπίπεδα καὶ ἀνηφορικά, πάντα δενδρόφυτα. Κατάλληλα μέρη δι' ἐκδρομὰς εἶναι ὁ Μυλοπόταμος, Ἅγιος Ἰωάννης, Χορευτὸ, Βίνης, Μούρеси, Ζαγκρά καὶ ἄλλα εἰς ἀπόστασιν 1—4 ὡρῶν περίπου. Ἐνοικιάζονται περὶ





Κορυφή Πηλίου.



τὰ 21—30 οἰκήματα δι' οἰκογενείας καὶ περὶ τὰ 50 δωμάτια. Τρόφιμα ἄφθονα. Ξένοι προσέρχονται διὰ νὰ παραθερίσουν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Αἰγύπτου.

ΧΟΡΤΟΝ.—(Βόλου). Παραλία. Κάτοικοι 160. Πλησίον τοῦ Βόλου μὲ τὸν ὁποῖον συγκοινωνεῖ ἀτμοπλοικῶς εἰς 2 ὥρας. Ἡ τοποθεσία εἶναι δενδρόφυτος ἀπὸ ἐλαίας, ἀγριελαίας, κλήματα πορτοκαλέας κλπ. Ὑπάρχει πηγαῖον καὶ φρεάτιον ὕδωρ. Μέρη διὰ περιπάτους ἀνηφορικά, ἐπίπεδα καὶ δασόφυτα. Ἐκδρομαὶ εἰς ἀπόστασιν σχεδὸν 2 ὥρῶν ἢ Ἀρχαία Ὀλιζόν, ἢ Ἀργαλαστή καὶ ἄλλα. Εἰς τοὺς ἐκ Βόλου παραθερίζοντας ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 20 δωμάτια. Τρόφιμα ὑπάρχουν μεταφερόμενα ἐξ Ἀργαλαστῆς.





Η Π Ε Ι Ρ Ο Σ

ΑΡΤΑ

ΑΓΝΑΝΤΑ.—1246. κάτοικοι. 1800 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Πλησιέστερον κέντρον εἶναι τὰ Ἰωάννινα εἰς ἀπόστασιν 10 ὥρῶν καὶ ἡ Ἄρτα 14 ὥρῶν. Συγκοινωνία δι' ἡμιονικῆς ὁδοῦ. Ἡ τοποθεσία εἶναι δενδρόφυτος καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κωμοπόλεως ὑπάρχει δάσος. Πηγαὶ ἀφθονοὶ ὕδατος. Ὑπάρχουν μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρας. Εἰς τοὺς παραθερίζοντας ξένους ἐξ Ἀθηνῶν, Ἄρτης καὶ ἄλλοθεν ἐνοικιάζονται περὶ τὰς 15 οἰκίαι. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

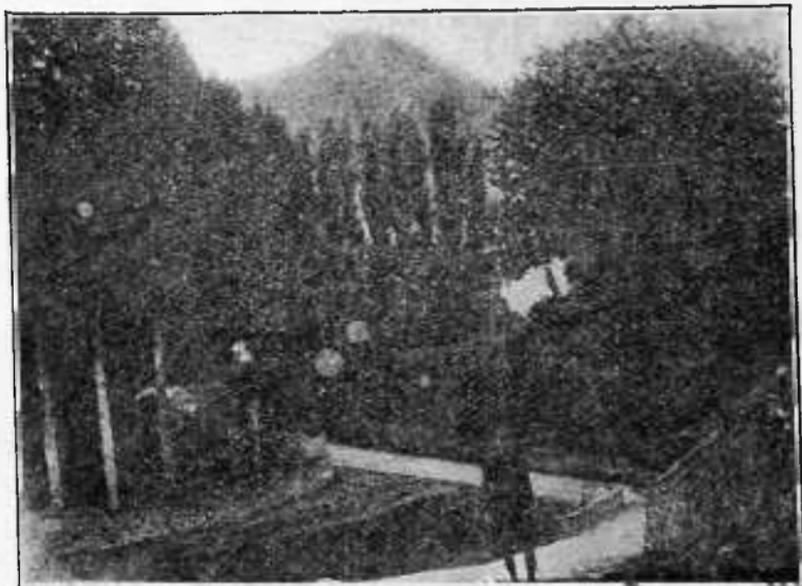
ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ.—800 μέτρα ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Πλησιέστερον κέντρον εἶναι ἡ Ἄρτα ἀπέχουσα 4 ὥρ. Συγκοινωνεῖ δι' ἡμιονικῆς ὁδοῦ. Τόπος δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ἔχει πηγὰς πολλὰς. Μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 10 σπίτια εἰς ξένους ἐκ διαφόρων μερῶν. Τρόφιμα ὑπάρχουν σχετικῶς.

ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ.—353 κάτοικοι. Εἰς ὕψος 915 μέτρων. Συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς πόλεως Ἄρτης διὰ βατῆς ὁδοῦ εἰς 12 ὥρας. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Πηγαὶ ἀφθονοὶ σχηματίζουσαι ποταμοὺς καὶ παραποτάμους τοῦ Ἀχελώου. Κατάλληλα μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς 1—2



ώρας από τοῦ χωρίου. Παραθερίζουν ὑπὸ σκηνάς. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΠΡΑΜΑΝΤΑ.—2597 κάτοικοι. Εἰς ὕψος 850 μέτρων. Πλησιέστερον κέντρον εἶναι τὰ Ἰωάννινα ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀπέχει 50 χιλ. καὶ ἡ Ἄρτα 67 χιλ. Συγκοινωνεῖ δι' ἡμιο-



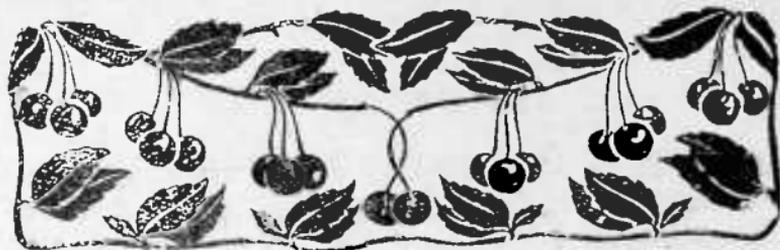
Μέτοοβον.

νικῆς ὁδοῦ. Δενδρόφυτος ἐξ ἐλατῶν καὶ καρποφόρων δένδρων. Δάσος ἐξ ἐλάτων. Πηγαὶ καὶ κρῆναι ἀφθονοί. Ἐπίπεδα μέρη διὰ περιπάτους δασόφυτα. Δι' ἐκδρομὰς εἰς τὴν Μονὴν ἀγ. Παρασκευῆς, τὸ Μαρκόπουλον κλπ.εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρας. Εἰς ξένους ἐξ Ἄρτης, Βάλτου, Εἰρημέρου, ἐνοικιάζονται περὶ τὰ δέκα οἰκήματα. Τρόφιμα κατὰ τὸ θέρος ἐπαρκέστατα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΔΕΛΒΙΝΑΚΙ.—(Ίωάννινα). Ὑψος 650 μέτρων ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Τὰ Ίωάννινα ἀπέχουν 2 ὥρας δι' αὐτοκινήτου. Συγκοινωνεῖ δι' αὐτοκινήτων καὶ ἀμαξῶν. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ὑδατα πηγαῖα. Πλεῖστα τοπία καὶ χωρία κατάλληλα δι' ἐκδρομάς. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 10 δωμάτια εἰς κατοίκους τῶν Ίωαννίνων. Τρόφιμα προμηθεύονται ἐξ Ίωαννίνων.

ΜΕΤΣΟΒΟΝ.—(Ίωάννινα). Ὑψος 1170 μέτρα. Ἀπέχει ἀπὸ τῶν Ίωαννίνων καὶ τῆς Καλαμπάκας 12 ὥρας. Ἐκεῖθεν ἡ συγκοινωνία γίνεται δι' ἵππων καὶ ἡμιόνων. Δενδρόφυτος ἐκ διαφόρων καρποφόρων καὶ μὴ δένδρων. Ἀφθονοὶ πηγαὶ ἐξόχου ὕδατος. Πέριξ ἄφθονα δάση ἐκ πεύκης, ἐλάτης καὶ ὀξυᾶς. Ἐχει θαυμασία μέρη διὰ περιπάτους δασόφυτα καὶ ἀνηφορικά. Πλείστας θαυμασίας ἐξοχὰς εἰς διαφόρους ἀποστάσεις ἀπὸ ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας μέχρι 3 ὥρῶν. Ἀρκετὰ οἰκήματα σχεδὸν 100 διατίθενται διὰ τοὺς παραθερίζοντας. Λόγω τῆς ἐλλείψεως καλῆς συγκοινωνίας παρατηρεῖται ἔλλειψις τροφίμων.



ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΑΣΒΕΣΤΟΧΩΡΙ.—Εἰς ὕψος 270 μέτρων. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, μετὰ τῆς ὁποίας συγκοινωνεῖ δι' αὐτοκινήτου 9 χιλιόμετρα. Ἡ κωμόπολις ἐντὸς καὶ περὶ αὐτὴν εἶναι δενδρόφυτος. Εἰς ἀπόστασιν 3 χιλ. ὑπάρχει τὸ δάσος Προφ. Ἡλίας. Ὑπάρχουν πηγαὶ ὕδατος, τρία τέλεια ὑδράγωγεῖα. Τὸ ὕδωρ εἶναι δροσερὸν καὶ ἄριστον. Ἔχει κατάλληλα μέρη διὰ περιπάτους ὡς καὶ δι' ἐκδρομὰς ἐντὸς τοῦ δάσους προφήτης Ἡλίας, ὅπου καὶ ἐξαίρετος πηγὴ. Ἡ ρωμαντικὴ θέσις Ἀργυρῶ με δροσερώτατον ὕδωρ καὶ τὸ Ρεντζίκι, ἔνθα οἱ λαχανόκηποι, με ἄφθονα ὕδατα. Πάντα εἰς ἀπόστασιν 2—3 χιλιομ. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 200 οἰκήματα εἰς ξένους ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ περιχώρων. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΛΙΤΟΧΩΡΟΝ. — Εἰς ὕψος 360 μ. Ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς Λιτόχωρον ἀπέχει ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως Λιτοχωρίου 8 χιλ. Ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην ἀπέχει 4 ὥρας σιδηρ. καὶ ἀπὸ τὴν Λάρισσαν 3 ὥρας. Ἡ συγκοινωνία ἀπὸ τὸν σταθμὸν ἕως τὴν κωμόπολιν γίνεται δι' αὐτοκινήτου. Τοπο

Θεσία δενδρόφυτος ἐκ πεύκων, πλατάνων κ.λ.π. Ἐκ τοῦ Ὀλύμπου κατερχόμενον ῥεεὶ ἄφθονον ὕδωρ καθαρῶτατον καὶ διαυγέστατον. Ὑπάρχουν θαυμάσια μέρη διὰ περιπάτους. Αἱ ἐκδρομαὶ γίνονται εἰς τὸν Ἄγ. Ἰωάννην 40'. Ἄγιον Ἀπόστολον 10', Ἄγιον Διονύσιον, Πλάκαν, παραθαλάσσιον. Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω μέρη θαυμάσια τοποθεσίαι. Ἐνοικιάζονται 250 δωμάτια καὶ πλέον. Προσέρχονται πολλοὶ ξένοι πρὸς παραθερισμὸν ἐκ Θεσσαλονίκης, Λαρίσσης, Βόλου κ.λ.π. μερῶν. Τρόφιμα ὑπάρχουν ἀρκετά.

ΜΗΛΙΑ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ. — Εἰς ὕψος 1500 περίπου μ. Ἀπέχει ἀπὸ τῆς πόλεως Αἰκατερίνης 5 ὥρας, ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ αὐτῆς 51)2 ὥρας. Ἐξ Αἰκατερίνης μέχρι τῆς θέσεως Ζάχνιστα ὑπάρχει ἀμαξιτὴ ὁδὸς ἐκ δὲ Ζαχνίστης μέχρι Μηλιάς ἡ διάβασις γίνεται δι' ἀτραπῶν. Ἡ Μηλιά εἶναι δασώδης καὶ ἔχει καρυάς, κερασέας, δρυῖς, πεύκας, ὄξυαῖς, ἐλάτας καὶ καστανέας. Ὑπάρχουν πηγὰὶ ἄφθονοι, αἱ ἐξῆς, Καλόγηρος, Φοῦρνος, Νέα Βρύση, Παληοβρύση. Ἐχει κατάλληλα μέρη διὰ περιπάτους ἀνηφορικά καὶ δασόφυτα. Μέρη δι' ἐκδρομάς εἶναι ἡ Μονὴ Πέτρας, ἀπέχουσα 3 ὥρας, τὸ χωρίον Βρυάζα, ἀπέχον 40' τῆς ὥρας τὸ χωρίον Μόρνα, ἀπέχον 21)2 ὥρας καὶ ἄλλα. Ὑπάρχουν ἐκεῖ 100 οἰκήματα ὧν ἐνοικιάζονται 15—20. Τρόφιμα μεταφέρονται ἐκ Κατερίνης.

NEON ΕΛΕΥΘΕΡΟΧΩΡΙΟΝ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ. — Εἰς ὕψος 50 μέτρων ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἀπέχει ἀπὸ τῆς πόλεως Αἰκατερίνης 1 ὥραν, ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης δὲ 21)2 ὥρας. Συγκοινωνεῖ σιδηροδρομικῶς καὶ θαλασσίως. Εἰς ἀπόστασιν ὥρας ὑπάρχει πυκνὸν δάσος. Ἐχει πηγαῖον ὕδωρ. Δύο μάλιστα τῶν πηγῶν αὐτοῦ ἔχουν μεταλλικὰ ὕδατα. Δὲν ὑπάρχουν κατάλληλα οἰκήματα διὰ παραθερίζοντας. Οἱ λουόμενοι κατασκηνώνουν εἰς τὸ ὑπαιθρον. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΠΑΝΤΕΛΗΜΩΝ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ. — Εἰς ὕψος 450—500 μ. Ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς Πλαταμῶνος ἀπέχει



περὶ τὴν 11)2 ὥραν. Συγκοινωνία γίνεται δι' ἡμιονικῆς ὁδοῦ. Τοποθεσία δενδρόφυτος. Ὑπάρχουσι πηγαὶ καὶ μέρη διὰ ἐκδρομάς. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 20 δωμάτια. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ Χαλκιδικῆς.—Εἰς ὕψος 450 μ. Ἀπέχει ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης 65 χιλ. Συγκοινωνεῖ δι' αὐτοκινήτου μέχρι Γαλατίστης· ἐκεῖθεν διὰ ζῶου. Κατάφυτος ἀπὸ παντὸς εἶδους ὀπωροφόρα δένδρα, πλατάνους, καὶ ἀπέραντα δάση δρυῶν. Ὑπάρχουν περίπου 25 διαυγεῖς πηγαὶ ἐντὸς τῆς κωμοπόλεως καὶ ἀρκεταὶ ἄλλαι εἰς τὰ πέριξ. Οἱ περίπατοι γίνονται ἐντὸς τοῦ κήπου τῆς φιλοδοσιακῆς ἐνώσεως καὶ εἰς διάφορα ἄλλα μέρη πέριξ τῆς κωμοπόλεως. Αἱ ἐκδρομαὶ γίνονται εἰς τὸ ἐξωκλήσιον »Παναγία» καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας θαυμασίας τοποθεσίας. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 150 δωμάτια. Τρόφιμα εὐθηνότατα.

ΡΗΤΙΝΗ.—(Κατερίνης). Εἰς ὕψος 750 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἀπὸ τῆς Αἰκατερίνης καὶ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ αὐτῆς ἀπέχει ἡ Ρητίνη 3 ὥρας. Συγκοινωνεῖ διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τοῦ ἀνθρακωρυχείου Δρυανίτσης, ὀπότεν ἡ Ρητίνη ἀπέχει μίαν ὥραν. Τοποθεσία ὅλως δενδρόφυτος ἐξ ὅλων τῶν ἐν Ἑλλάδι φυομένων καρποφόρων δένδρων καὶ μῆ. Δάσος περιβάλλει πανταχόθεν τὴν Ρητίνην. Πολὺ πλησίον εἶναι δάσος ἐκ δρυῶν καὶ καστανεῶν καὶ εἰς ἀπόστασιν 2 σχεδὸν ὥρων ἐκ πεύκων δάσος. Ὑδατα ἄφθονα ὅλα ἀναβρύνοντα ἀπὸ πηγᾶς. Περίπατοι γίνονται εἰς μέρη ἐπίπεδα ἀνηφορικὰ καὶ δασόφυτα. Πλεῖστα μέρη δι' ἐκδρομάς. Βρυάζον 1 ὥραν, Παλαιόχωρα 2 ὥρας, Ἱερὰ καὶ Ἀρχαία Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου 1)2 ὥραν, Παναγία, 3)4 τῆς ὥρας καὶ ἄλλα. Δωμάτια διὰ ξένους διατίθενται περίπου 50. Τρόφιμα ἄφθονα παντὸς εἶδους.

ΧΟΡΤΙΑΤΗΣ.—Εἰς ὕψος 700 μέτρων. Ἀπέχει τῆς Θεσσαλονίκης 18 χιλ. μετὰ τῆς ὁποίας συγκοινωνεῖ δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ (αὐτοκίνητα). Τοποθεσία δενδρόφυτος μετὰ διάφορα καρποφόρα δένδρα. Τὸ δάσος Χορτιάτη ἐκ διαφό-



ρων δένδρων. Μέρη καταλληλότατα διὰ περιπάτους πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις εἰς διάφορα μέρη. Κατάλληλον μέρος δι' ἐκδρομὰς εἶναι ἡ κορυφή 1800 μέτρ. ὕψους. Ἐνοικιάζονται ὑπὲρ τὰ 60 οἰκήματα καὶ δωμάτια. Τρόφιμα υπάρχουν.

Π Ε Λ Λ Η

ΑΝΩ ΠΟΖΑΡ (Ἄνω Λουτρούκι).—Εἰς ὕψος 1300 μέτρων. Ἀπέχει ἀπὸ μὲν τῆς κοινοπόλεως Ἀρδιά 3 ὥρας ἀπὸ δὲ τῆς πόλεως Ἐδέσσης καὶ τοῦ σιδηρ. σταθμοῦ αὐ-



Ποροῖα.

τῆς 7 ὥρ. Ἡ συγκοινωνία γίνεται δι' ὑπόζυγιον. Ἡ τοποθεσία τῆς διαμονῆς εἶναι δενδρόφυτος ἀπὸ καστανέας καὶ ἄλλα ὀπωροφόρα δένδρα. Ὑπάρχει δάσος ἐκεῖ πλησίον ἐκ δένδρων καστανέας καὶ ὀξυῶς. Ἐντὸς τῆς διαμονῆς πηγαι ὕδατος καὶ βρύσεις. Ἐχει μέρη κατάλληλα διὰ περιπάτους

τὸν τόπον ἐπισκέπτονται ξένοι ἀπὸ διάφρα μέρη διὰ τὰ ἰαματικὰ λουτρά του. Τρόφιμα προμηθεύονται ἀπὸ τὸ πλησιέστερον κέντρον.

ΕΔΕΣΣΑ.—Ύψος 350 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ὁ σιδηρ. σθμὸς Ἐδέσσης κεῖται εἰς τὸ Β. ἄκρον τῆς πόλεως. Προάστεια πολὺ πλησίον κείμενα εἶναι ἡ Κηρισσιά, Καλλιθέα, Ἁγία Τριάς. Ἡ πόλις κεῖται ἐν τῷ μέσῳ δενδρφυτευμένων κήπων διὰ μορεῶν καὶ λοιπῶν ὑπωροφόρων δένδρων. Συνιστᾶται ἰδιαιτέρως ἡ ἐπίσκεψις τῆς Ἐδέσσης, τῆς ὁποίας ἡ τοποθεσία εἶναι ἔκτακτος καὶ ἐπιοικισθη ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ φυτείας ἀπεράντου καὶ ὑδάτων διαυγῶν. Ἀπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου ἡ θεά εἶναι θεσπεσία. Ἐκ τῆς Ἐδέσσης καὶ πρὸς Δ. ὑπάρχει ὁ ἀξιοθέατος καταρράκτης τοῦ ποταμοῦ Βόδα, ὅστις ποτίζει ἐξόχους κήπους καὶ λειμῶνας. Θαυμάσια μέρη διὰ περιπάτους εἰς Καβαλιώτισσαν, Ἁγ. Τριάδα, καὶ Βλάδοβον ὀπόθεν τὸ θέαμα μαγευτικώτατον πρὸς τὴν εἰς τὸ βάθος κειμένην πόλιν Ἐδέσσης καὶ τὸν καταρράκτην. Τρόφιμα ὑπάρχουν ἄφθονα.

ΤΡΕΣΙΝΑ Ἐνωτίας.—Ύψος 1000 μ. περίπου. Ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως Ἀρδέα ἀπέχει 2 ὥρας. Ὁ σιδηροδρ. σταθμὸς Βερτεκοῦ—Ἐδεσσα ἀπέχει 6 ὥρας. Συγκοινωνεῖ διὰ αὐτοκινήτων καὶ ζῶων. Τοποθεσία δενδρφυτος ἀπὸ πλατάνους, μωρέας καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα. Ὑπάρχει μέγα δάσος ἐκ καστανεῶν, πεύκων, ὄξυῶν. Ἐντὸς τοῦ χωρίου ὑπάρχουν πολλαὶ πηγαὶ φημιζόμεναι διὰ τὸ θαυμάσιον ὕδωρ των. Ὑπάρχουσιν ρωμαντικώτατα μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς εἰς μικρὰς καὶ μεγάλας ἀποστάσεις. Πλησίον τοῦ χωρίου Τρεσίνα καὶ εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας ὥρας ὑπάρχουν αἱ ἰαματικαὶ πηγαὶ Πόζαρ φημιζόμεναι διὰ τὴν ἰαματικότητά των.



ΣΕΡΡΑΙ

ΛΑΓΓΑΣ.—Πρὸς βορρᾶν τῶν Σερρῶν ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπέχει 30 χιλιόμετρα δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ καὶ Β.Α τοῦ Σιδηροκάστρου (Δεμῆρ Ἰσάρ) ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀπέχει 25 χιλμ. δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ἐπίσης. Εἰς ὕψος 800—1400 μέτρων ὑπὲρ τὴν θάλασσαν καὶ εἰς ἔκτασιν 12 περίπου στρεμμάτων πυκνὸν δάσος πεύκων καὶ ὀξυῶς. Μικρὸν ὄροπέδιον,



Πορτόια.

ὅπου σώζονται τὰ ἐρείπια 150 περίπου οἰκημάτων Βέηδων καὶ προχόντων Μουσουλμάνων τῶν Σερρῶν, οἵτινες ἐχρησιμοποιοῦν τοῦτο ἄλλοτε ὡς θερινὴν διαμονὴν «Σίρος—Γιαγίλασι» (θέρετρον Σερρῶν), προσήρχοντο δὲ καὶ πολλὰ Μουσουλμανικὰ οἰκογένεια ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἔχει κλιμα ὑγιεινότατον ἔχει ἀφθονα πηγαῖα, κρυστάλλινα ὕδατα. Ἦδη ἀπὸ τὸν Μάιον μέχρι Σεπτεμβρίου ἀνέρχονται καὶ παραθερίζουν πολλὰ οἰκογένεια ἐκ Σερρῶν, κατεσκευάσθησαν δὲ καὶ τινες θερινοὶ οἰκίσκοι.



ΚΟΖΑΝΗ

ΒΛΑΤΣΗ.—Πλησιεστέρα πόλις είναι τὸ Καϊλάριον, ἢ Κοζάνη καὶ Σόροβιτς. Συγκοινωνεῖ δι' αὐτοκινήτων καὶ ζώων. Τοποθεσία δενδρόφυτος, ἔκτακτον τρεχούμενον ὕδωρ. Μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς δασόφυτα. Διάφοροι οἰκογένειαι ἐνοικιάζουσι δωμάτια εἰς ξένους. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΚΑΙΛΑΡΙΩΝ.—Ἀπέχει ἀπὸ μὲν τῶν Καϊλარიῶν 12 χιλ. ἀπὸ δὲ τοῦ Σόροβιτς 28 χιλ. Συγκοινωνία δι' αὐτοκινήτων καὶ ζώων. Εἶναι δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ἔχει πηγὰς καὶ κρήνας. Μέρη κατ'ἀλλήλα διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 50 οἰκήματα. Τρόφιμα ἄφθονα.

ΖΟΥΠΑΝΙΟΝ ΑΝΑΣΕΛΙΤΣΗΣ.—Ὑψος 1200 μέτρα. Πλησιεστέρα κέντρα εἶναι ἡ Λιάψιστα καὶ τὰ Γρεβενά, ἀπέχοντα 8 ὥρας περίπου. Κατόπιν ἡ Σιάψιστα καὶ ἀκόμη μακρότερον ἡ Κοζάνη, ἀπέχουσα 18 ὥρας. Συγκοινωνία δι' αὐτοκινήτων καὶ ζώων. Τὸ Ζουπάνιον περιστεοιχίζεται ἀπὸ δάση κατάφυτα ἀπὸ καστανιάς, πεύκων, βελανιδιῆς κλπ. Ὑπάρχουσι πηγαὶ ὕδατος ἐντὸς τῆς διαμονῆς, ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ φρέατα. Ὁ περίπατος γίνεται μέχρι τοῦ ναοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνος. Μέρη δι' ἐκδρομὰς εἶναι τὸ ὄρος Ἅγιος Ἡλίας, καὶ Ἁγία Τριάς, κατάφυτα ἐκ δασῶν. Ἐνοικιάζονται περὶ τὰ 30 οἰκήματα κατὰ τὸ θέρος. Τρόφιμα ὑπάρχουν.

ΚΑΤΑΦΥΓΙ Κοζάνη.—1500 μέτρα. Ἡ Κοζάνη ἀπέχει 8 ὥρας καὶ ἡ Αἰκατερίνη 10 ὥρας. Συγκοινωνία ἡμιονική τοποθεσία γυμνή, εἰς μόνον ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας δάσος ἐκ πεύκων. Ἄφθονοι πηγαὶ ὕδατος ἐντὸς τῆς διαμονῆς. Αἱ ἐκδρομαὶ γίνονται εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας. Τρόφιμα ὑπάρχουσι καθὼς καὶ οἰκήματα.

ΠΕΡΙΒΟΛΙ Γρεβενῶν.—Ὑψος 1250—1350 μ. Ἡ πόλις Γρεβενῶν ἀπέχει 9 ὥρας τῆς Καλαμπάκας καὶ 15 ὥρας τῶν Ἰωαννίνων. Συγκοινωνία γίνεται διὰ βατῆς ὄρειου



δι' ἡμιόνων καὶ ἵππων. Τόπος δενδρόφυτος καὶ δασώδης ἐκ πεύκων καὶ ὄξυς εἰς μεγάλας ἐκτάσεις. Ἄφθονα ὕδατα πηγαῖα διαυγέστατα. Μέρη κατάλληλα διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς πλεῖστα εἰς ἀπόστασιν 1)2 ὥρας. Ἐνοι-



Σαμαρίνα (ἔργον κ. Γιοιλάση).

κιάζονται ἀρκετὰ δωμάτια καὶ οἰκήματα κατὰ τὸ θέρος. Τρόφιμα ἄφθονα.

ΣΑΜΑΡΙΝΑ.—Γρεβενῶν. Ὑψος 1300 μ. Ἡ πόλις Γρεβενῶν ἀπέχει 11 ὥρας καὶ ὁ σιδηροδρ. σταθμὸς Καλαμπάκας 18 ὥρας. Συγκοινωνία διὰ ζῶων. Τοποθεσία δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ὑπάρχουν πηγαὶ ὕδατος ἔξω τῆς

πόλεως. Ἐλάχιστα μέρη διὰ περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς εἰς ἀπόστασιν 11)2 ὥρας. Τρόφιμα ὀλίγα.

ΣΜΙΞΗ Γρεβενῶν.—Ὑψος 1400 μέτρων. Ἡ πόλις Γρεβενῶν ἀπέχει 8 ὥρας. Συγκοινωνία διὰ ζῶων. Πλουσιωτάτη τοποθεσία ἐκ δενδροφυτειῶν. Πεῦκα, ὄξυαι καὶ ἔλατα. Πυκνότατα δάση. Ἀφθονία πηγῶν ὕδατος καθαροῦ ἐλαφροῦ καὶ διαυγοῦς. Κατάλληλοι τοποθεσίαι διὰ περιπάτους εἰς μέρη δενδρόφυτα καὶ ἐπίπεδα. Δι' ἐκδρομὰς τὰ κάτωθι χωρία Παντιαμάρι (μεγάλῃ πεδιάς) Πανταμουσιάτι (ὠραία πεδιάς) εἰς Λισώρον (νερὸ ἐλαφρὸ) κ.λ.π. Ἐλάχιστα δωμάτια ἐνοικιάζονται. Τρόφιμα ἐκτὸς κηπουρικῶν προμηθεύονται ἐκ Γρεβενῶν.

Φ Λ Ω Ρ Ι Ν Α

ΑΝΩ ΚΑΙ ΚΑΤΩ ΚΟΤΤΟΡΙ.—Ὑψος 1250 μ. Ἡ Φλώρινα ἀπέχει 2 ὥρας, ὁ δὲ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς 1 1)2 ὥραν. Συγκοινωνία γίνεται δι' αὐτοκινήτων ἀμαξῶν καὶ ἵππων. Εἶναι δενδρόφυτος καὶ δασώδης. Ὑπάρχουν πηγαί, ἐκ δὲ τοῦ χωρίου διέρχεται μέγας ποταμὸς. Ἐχει πλεῖστα καὶ κατάλληλα μέρη διὰ περιπάτους εἰς μέρη δασόφυτα, ὡς καὶ δι' ἐκδρομὰς εἰς τὰς ἱστορικὰς τοποθεσίας Μπελκαμένη, Μεσοβούνη, εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας. Περὶ τὰ 20 οἰκήματα ἐνοικιάζονται εἰς ξένους ἀπὸ Ἀλεξάνδρειαν, Ρουμανίαν καὶ μέρη τῆς Μακεδονίας. Ἀφθονα τρόφιμα. Γαλακτοκομία, πτη τροφία, πλεῖστα ὧὰ καὶ ἄλλα τρόφιμα.

ΚΛΕΙΣΟΥΡΑ.—Καστορίας. Ὑψος 1300 μέτρα. Ἡ Καστορία ἀπέχει τῆς Κλεισούρας 20 χιλ. καὶ ὁ σιδηρ. σταθ. Σόροβιτς 30 χιλ. Συγκοινωνία δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Δενδρόφυτος καὶ δασώδης ἐκ δένδρων ὄξυας. Οἱ περίπατοι γίνονται εἰς μέρη δασόφυτα καὶ ἀνηφορικά. Μέρη δι' ἐκδρομὰς ὁ Προφήτης Ἡλίας, 3 χιλ., Μπελιάνη 1 χιλ., Τσαρτσάρι 2 χιλ. Ἅγιος Μάρκος 1 1)2 χιλ. καὶ πλεῖστα ἄλλα.



Ενοικιάζονται περί τα 150 δωμάτια. Προσέρχονται ζένοι
 εκ πολλών μερών της Μικρασίας. Τρόφιμα υπάρχουν
 ΝΕΒΕΣΚΑ.—Τύπος 1200 π. Ο σταθμός απέχει 3
 ώρας. Συγκοινωνία δι' αυτοκινήτου τέχρησι τινός και εκει-
 θεν δια ζώων. Είναι δευρόφυτος και βασώδης εκ δένδρων
 όζυας. Υπάρχουν πηλι. Ρέοντα άφθονα και διαλυη ύδατα.
 Κατάλληλα μερη δια περιπατους και εκδρομάς. Τρόφιμα
 υπάρχουν. Ελάχιστα δωμάτια ενοικιάζονται.
 ΠΙΣΣΟΔΕΡΙ.—Τύπος 1300 π. Απέχει άπο της πό-
 λεως Φλωρίνης 20 χιλ. ο σιδηρ. σταθμός 26 χιλ. Συγκοι-
 νωλια δι' αυτοκινήτων και άμαξών. Είναι δευρόφυτος
 και βασώδης εκ δένδρων όζυας. Εντός της διαμονής υπάρ-
 χουν πηλι. Κατάλληλα μερη δια περιπατους και εκδρομάς,
 ελάχιστα δωμάτια δια τους ζέλους. Τρόφιμα εκ Φλωρίνης.





Λουτροθεραπευτήριον Λαγκαδᾶ.

ΙΑΜΑΤΙΚΑΙ ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΛΟΥΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Θ Ε Σ Σ Α Λ Ι Α

ΤΣΑΓΕΖΙ — «ΚΟΚΙΝΟ ΝΕΡΟ». — Ένα τέταρτον τῆς ὥρας ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιάν, εἰς τοποθεσίαν πλουσίαν ἀπὸ βλάστησιν, κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ τραγουδημένου ἀπὸ τοὺς ἀρματολοὺς ὄρους Κισσάβου, (τῆς ἀρχαίας Ὀσσης), τῆς ἐπαρχίας Ἀγυιᾶς.

Τὰ νερά τῶν πηγῶν τοῦ Τσαγεζί λαμβάνονται ἐσωτερικῶς προπάντων. Εἶναι ὀξυανθρακικά σιδηροῦχα, μὲ πολλὰ δισσανθρακικά ἅλατα τῶν ἀλκαλικῶν γαιῶν καὶ ἀλκαλίων περιεχόντων πολὺ μεγάλην ποσότητα ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

Ἐραπεύουν τὰς χλωρώσεις, κατάρρους τῶν ἐντέρων, ἀναιμίας, ἀτονίας ἐξάντλήσεις τοῦ ὀργανισμοῦ, δυσπεψίας, δυσμνηρορίας κλπ.



Ἀνήκουν εἰς τὸ Δημόσιον καὶ ἐνοικιάζονται εἰς ἐπιχειρηματίας. Εἶναι πολλαὶ πηγαί, ἀλλ' αἱ σημαντικώτεραι εἶναι δύο, ἡ πηγὴ Λαμβέργη, θερμοκρασίας 15,70, καὶ ἡ πηγὴ Γιαναλίτσα 16,40.

Τὰ νερὰ Τσάγεζι, ὅπως καὶ τῆς Σαρίτζης Ἄνδρου, ἐξάγονται εἰς πολλὰς χιλιάδας φιαλῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν Τουρκίαν, τὴν Αἴγυπτον καὶ ἄλλου.

Συγκοινωνία σιδηροδρομικῶς διὰ Λαρίσης μέχρι τοῦ σταθμοῦ Ραφάνης. Ἀπὸ ἐκεῖ διαβαίνει κανεὶς τὸν Πηγεῖον μὲ τὸ πέραμα, καὶ ἐπιβαίνων ἀμάξης ἢ αὐτοκινήτου φθάνει εἰς τὸ Τσάγεζι. Ἀπὸ τὸ Τσάγεζι ἐπιβαίνει λέμβου διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν παραλίαν Κόκκινον Νερό, ὅπου καὶ αἱ πηγαί. Ἡ διαδρομὴ ὅλη ἀπὸ τὸν Πηγεῖον μέχρι τῶν πηγῶν γίνεται εἰς διάστημα τριῶν ὥρων.

ΔΡΑΝΙΤΣΗΣ—ΚΑΪΤΣΗΣ.—Θειοῦγα νερὰ θερμοκρασίας 20.80 ἐπὶ ὠραιστάτης ὄρεινῆς καταφύτου καὶ ὑγιεστάτης τοποθεσίας, Δημόσιαι πηγαί εἰς τὸ σύνορον τῶν κοινοτήτων Δρανίτσης καὶ Καΐτσης. Τὰ νερὰ τῶν πηγῶν αὐτῶν ἔχουν ἀποτελεσματικὴν θεραπευτικὴν δύναμιν ἐναντίον τῶν δερματικῶν παθήσεων, τῶν νευρασθενειῶν κλπ. Ἐσωτερικῶς λαμβανόμενα ἔχουν μεγίστην θεραπευτικὴν δύναμιν ἐπὶ τῶν χρονίων καταρροῶν καὶ τῶν παθήσεων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων.

Ὑπάρχει κατάστημα λουτρῶν καὶ οἰκήματα διὰ τὴν στέγασιν τῶν λουομένων.

Συγκοινωνία διὰ τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Θεσσαλονίκης.

ΣΜΟΚΟΒΟΥ.—Θερμοπηγαί εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς κοινοῦτος Σμοκόβου τῆς Καρδίτσας. Ἀνήκουν εἰς τὸ Δημόσιον καὶ ἔχουν ἐνοικιασθῆ διὰ μίαν εἰκοσιπενταετίαν εἰς ἐπιχειρηματίαν, ὑποχρεωθέντα νὰ κατασκευάσῃ νέον κατάστημα λουτρῶν, μέγα ξενοδοχεῖον καὶ ἄλλας χρησίμους ἐγκαταστάσεις ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων.

Εἶναι πολλαὶ πηγαί, ἀλλ' αἱ σπουδαιότεραι ἔχουν θερμοκρασίαν μεταξὺ 39.400 καὶ 40, κατατασσόμεναι εἰς τὰς



ἀλκαλικὰς θειούχους θερμοπηγὰς μὲ πολλὰ δισσάνθρακικά, θειϊκὰ καὶ πυρετικά ἄλατα τῶν ἀλκαλίων καὶ ἀλκαλικῶν γαιῶν.

Θεραπεύουν ἀποτελεσματικῶς τὰ θερμὰ θειοῦχα τοὺς χρονίους ρευματισμοὺς καὶ τὰς ἀρθρίτιδας, τὰς χρονίαις δερματικὰς παθήσεις, χρονίους κατάρρους τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, δηλητηριάσεις μολύβδου, ὑδραργύρου, κλπ. Καὶ τὰ ἀλκαλικά τὴν οὐρικήν ψαμμίασιν, τὰς παθήσεις τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, χρονίους κατάρρους κύστεως κλπ.

Ἡ τοποθεσία τῆς λουτροπόλεως Σμοκόβου κειμένη ἐπὶ ὄρεινῆς χαράδρας, πανταχόθεν περιβαλλομένης ἀπὸ θαλερὰ δάση καὶ πυκνοτάτην βλάστησιν, ἀποτελεῖ ἐπιπλέον δροσερὰν καὶ ὑγιεινὴν θερινὴν διαμονὴν, πλουτιζομένην ὑπὸ τοῦ νέου ἐνοικιαστοῦ μὲ νεόκτιστον κατάστημα λουτρῶν, νέα ξενοδοχεῖα κλπ. ἐγκαταστάσεις πληρούσας ὅλας τὰς ἀνάσεις.

Συγκοινωνία ἐκ Καρδίτσης δι' αὐτοκινήτων.

Η Π Ε Ι Ρ Ο Σ

ΜΠΑΝΙ.—Ἰδιωτικαὶ πηγαὶ σχεδὸν ἀνεκμετάλλευτοι, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς κοινότητος Μπάνι τῆς Ἄρτης. Διάφοροι πηγαὶ κυμαιομένης θερμοκρασίας 250—320. Δὲν ὑπάρχει καμμία ἐγκατάστασις, οὔτε πρὸς λούσιν, οὔτε πρὸς στέγασιν.

ΚΑΒΑΣΙΛΑ.—Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς κοινότητος Καβάσιλα τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης Ἰωαννίνων. Θειοῦχοι πηγαὶ θερμοκρασίας 300, θεραπεύουσαι τοὺς ρευματισμοὺς καὶ τὸν ἀρθριτισμόν. Ἀνήκουν εἰς τὸ Δημόσιον.

Ἐγκαταστάσεις ἀνεπαρκεῖς.

ΒΡΩΜΟΝΕΡΙ.—Θερμοπηγαὶ θειοῦχοι ἰδιωτικά. Εὐρίσκονται εἰς τὴν περιοχὴν τῆς κοινότητος Δερβένι Κονίτσης τῶν Ἰωαννίνων, θερμοκρασίας 280. Θεραπεύουν



τούς ρευματισμούς και την αρθρίτιδα, λαμβανόμενα και έσωτερικῶς.

Υπάρχουν δύο κοιναί δεξαμεναί φυσικῆς θερμοκρασίας και πέντε μεμονωμέναι λουτήρες τεχνητῆς θερμάνσεως. Ἐπίσης κατάστημα ἐκ 55 δωματίων.

ΧΑΝΟΠΟΥΛΟΥ.—Θειῶχοι πηγαί κείμενοι εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς κοινότητος Φιλιππιάδος, ἰδιωτικά. Ἔχουν θερμοκρασίαν 20ο.

Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀπολύτως ἐγκατάστασις και ἡ περιοχὴ μαστίζεται ἀπὸ ἐλειογενεῖς πυρετοῦς.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΛΑΓΚΑΔΑ.—Ἀπέχουν αἱ πηγαί 18 χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονικὴν και δύο ἀπὸ τὴν ὁμώνυμον κωμόπολιν Λαγκαδᾶ. Συγκοινωνία διὰ ἀρίστης ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Εἶναι πηγαί ἀλκαλικαί, θερμοκρασίας ἀνερχομένης εἰς 40,5ο. Θεραπεύουν μητρικὰς παθήσεις, αρθρίτιδα, ρευματισμούς κ.π. Εἶναι ἐκ τῶν σδουδαιοτέρων ἱαματικῶν πηγῶν τῆς Μακεδονίας. Ἐσχάτως ἐπλουτίσθησαν διὰ νεοτεύκτου καταστήματος λουτρῶν, πληροῦντος ὅλους τοὺς ὄρους τῆς ὑγιεινῆς. Ἔχουν μεγίστην ραδιενέργειαν, ὑπάρχει δὲ και διαμέρισμα ἱερολοῦτρων. Ἀνήκουν εἰς τὸ Δημόσιον.

ΕΓΡΗ—ΜΠΟΥΖΑΚ.—Ἵδατα ὀξυανθρακικά μετὰ θεικῶν ἀλάτων, ἀλκαλίων και ἐλαχίστου ποσοῦ χλωριούχων τοιούτων και ἀλάτων ἀσβεστίου. Μολονότι τοπικῆς ἐντελῶς χρήσεως και σημασίας, ἔχουν μεγάλην φήμην εἰς τὰ πέριξ και μεγάλας θεραπευτικὰς ἰδιότητας. Δυστυχῶς ἡ ἔλλειψις συγκοινωνίας μετὰ τὴν Θεσσαλονικὴν καθιστᾶ ἀδύνατον τὴν εὐρυτέραν ἐκμετάλλευσιν τῶν δημοσίων τούτων πηγῶν.

ΜΠΑΝΙΑ.—Μεταξὺ Ναούσης και Ἐδέσσης, μετὰ



τῆς ὑποίας συγκοινωνεῖ σιδηροδρομικῶς. Θειοῦχος πηγή ἀνήκουσα εἰς τὸ Δημόσιον ἐντελῶς τοπικῆς χρήσεως καὶ σημασίας, σχεδὸν ἀνεκμετάλλευτος.

ΠΟΖΑΡ.—Θερμοκρασίας 41.50° ἀνήκοντα εἰς τὸ Δημόσιον. Ἀνεπαρκεῖς ἐγκαταστάσεις ἐκ δύο μοναχικῶν λουτήρων καὶ εἴκοσι δωματίων πρὸς κατοικίαν. Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους τῆς ἐλλείψεως συγκοινωνίας δὲν γίνεται μεγάλη χρῆσις καὶ ἐκμετάλλευσις.

ΣΕΔΕΣ.—Ἀπέχει 15 χιλιόμετρα ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ δήμου αὐτῆς. Τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν εἶναι ἀλκαλικά, ἐλαφρῶς θειοῦχα, μὲ μεγάλην ἐκλύσιν ἀνθρακικῶν ὀξέων. Αἱ πηγαὶ αὐτῶν εἶναι τέσσαρες κυμαινομένης θερμοκρασίας μεταξύ 28ο μέχρι 35ο. Συχνάζονται πολὺ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Θεσσαλονίκης. Θραπέουσι τὸν ἀνισμίαν, τοὺς χρόνιους ρευματισμούς, ἀγγυλώσεις, ἰσχιαλγίας κλπ. Ὑπάρχουν ἰδιαιτέρα ἀποδυτήρια καὶ κοινοὶ λουτήρες. Ἐπίσης νεώτεροί τινες μεμονωμένοι λουτήρες. Βελτιουμένων ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν ἐγκαταστάσεων κατὰ τὰς συγχρόνους ἀξιώσεις, δύνανται νὰ καταστοῦν οἱ Σέδες σπουδαία λουτρόπολις διὰ τὴν Θεσσαλονίκην.

ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.—Ἀνήκουν εἰς τὴν κοινότητα Βασιλικά τῆς Θεσσαλονίκης. Χρησιμοποιοῦνται ἐσωτερικῶς λαμβανόμενα. Οὐδεμία ἐγκατάστασις. Ἀπομένουν ἐπομένως ἀνεκμετάλλευτοι.

Κ Ο Ζ Α Ν Η

ΒΕΛΒΕΝΔΟΥ.—Θειοῦχοι πηγαὶ κείμενοι ἔξωθι τοῦ χωρίου Βελβενδοῦ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἀλιάκμονος. Ἀνήκουν εἰς τὸ Δημόσιον, ἀλλ' οὐδεμία ἐγκατάστασις αὐτῶν ὑπάρχει. Εἶναι τοπικῆς ἐντελῶς χρήσεως καὶ σημασίας, μεγάλως φημιζόμενοι εἰς τὰ περίχωρα.



Σ Ε Ρ Ρ Α Ι

ΔΕΜΙΡ—ΙΣΑΡ.—Θερμοπηγαί αλκαλικαί δισσάνθρακικαί, θερμοκρασίας 45,40. Εύρισκονται ἐπάνω εἰς λόφον, ἔξωθεν τῆς κωμοπόλεως Σιδηροκάστρου καὶ ἀπέχουν ἡμίσειαν ὥραν ἀπὸ τὸν σιδ. σταθμόν. Ὑπῆρχον βυζαντινῆς ἐποχῆς ἐγκατάσεις, ὅπως καὶ εἰς Λαγκαδᾶ, ἐρειπώθεισαι κατὰ τὰς τελευταίας πολεμικὰς περιπετείας. Ὑπάρχει κοινὸς λουτήρ, ἀποδυτήρια τινα, καὶ δέκα ἐρειπωμένα δωμάτια.

ΝΙΓΡΙΤΗΣ.—Ἀλκαλικαί δισσάνθρακικαί πηγαί, θερμοκρασίας τῆς πρώτης καὶ δευτέρας 550, τῆς τρίτης 320 καὶ τῆς τετάρτης 510. Συγκοινωνία ἀπὸ τὰς Σέρρας διὰ Νιγρίτης, διὰ ἡμιονικῆς ὁδοῦ. Ἐγκαταστάσεις ἐρειπωμέναι. Συγκοινωνία πλημμελής, ἐντεῦθεν δὲ λόγῳ καὶ τῆς ἐλλείψεως ἐγκαταστάσεων, χρῆσις ὅλως τοπική.

Φ Λ Ω Ρ Ι Ν Α

ΕΞΗΣΟΥ.—(Ξινὸ νερὸ) Τέσσαρες πηγαί ὀξυανθρακικῶν ὑδάτων τῶν ἀλκαλικῶν γαιῶν, θερμοκρασίας 100. Ἡ γεῦσις αὐτῶν εἶναι ὀξινος, μεγίστη δὲ ἡ ποσότης. Ἐσωτερικῶς κυρίως λαμβανόμενα τὰ νερὰ τῶν πηγῶν τούτων ἔχουν σπουδαιότατα θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα ἐναντίον τῶν χρονίων παθήσεων τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων, δυσκοιλιότητος, χρονίας διαρροίας κλπ. Ἐπρεπε δὲ πρὸ καιροῦ διὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν θεραπευτικῶν αὐτῶν ἀποτελεσμάτων νὰ εἶχαν προκαλέσει τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ χρησιμοποιούμενα καὶ ὡς ἐπιτραπέζια., δυνάμενα νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ ἄριστα Εὐρωπαϊκά.

Δ Ρ Α Μ Α

ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ.—Δημόσιαι πηγαί κείμεναι εἰς τὴν κοινότητα Φτέρη Μπόμπλιανης τοῦ Πραβίου, νοτιοδυτικῶς



τῆς Καβάλας ἡμίσειαν περίπου ὥραν μακρὰν τῆς θαλάσσης. Εἶναι ὕδατα διαφόρου συνθέσεως καὶ θερμοκρασίας. Ὁξυανθρακικά καὶ ἀλκαλικά περιέχοντα μεγάλην ποσότητα στροντίου, λιθίου, ἰωδίου, βρωμίου. Θεραπεύουν τὰ χρόνια μῆτρικὰ νοσήματα, ψαμμιάσεις, λιθιάσεις, νοσήματα τῶν σπλάγγνων στομαγικά καὶ ἐντερικά, κλπ. ἔχοντα μεγίστην ραδιενέργειαν. Ἡ λουτρόπολις αὕτη εὐτυχήσασα νὰ ἔχῃ φιλοπρόδον ἐνοικιαστὴν ἐπλουτίσθη ἀπὸ καλὰς λουτρικὰς ἐγκαταστάσεις καὶ ὁ ὅλα ξενοδοχεῖς, «Ἀμφίπολιν», «Πράβιον», «Νέα Ἑλλάς», «Δράμω», «Καβάλλα» καὶ «Παγαῖον». Συγκοινωνία μὲ τὴν Καβάλλον ἀτμοπλοικῶς εἰς δύο ὥρας.

BIBLIΟ-ΗΛΕΚΤΡΟΝ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ



